

- орієнтації у технічних та експлуатаційних особливостях залізничної техніки певних епох, в особливостях розвитку залізничного транспорту в різних країнах світу;
- ідентифікації певних об'єктів залізничної техніки попередніх часів за їх фотографічними, макетними та іншими зображеннями;
- визначення внеску видатних науковців та інженерів, винахідників, керівників і виробничників у розвиток залізничної галузі, а також для вирішення інших навчальних завдань.

Робота з навчальними завданнями передбачає застосування як традиційних способів, так і методів активного навчання (аналіз конкретних ситуацій, дискусії, парна і групова діяльність, ознайомлення з музейними експозиціями, імітаційні ігри та ін.). Результати виконання завдань можуть бути подані у формі повідомлення, реферату, есе, наочності, електронної презентації, звіту, хронологічної чи синхроністичної таблиці тощо.

*Г.Ф. Арбузов*

## **ЗАСТОСУВАННЯ ТРЕНІНГОВИХ МЕТОДІВ У НАВЧАННІ ДІЛОВОЇ РИТОРИКИ**

У доповіді передбачається обґрунтувати нижченаведені положення.

1. Від рівня розвитку комунікативних умінь випускників академії багато в чому залежить їх професійне становлення, конкурентоспроможність на ринку праці. Однією з навчальних дисциплін, які здійснюють комунікативну підготовку, є ділова риторика. Її першочергова мета – навчання майбутніх фахівців-залізничників вибору й застосування оптимальних риторичних технологій у різноманітних ситуаціях професійної взаємодії. Запровадження тренінгових методів (насамперед ігрових та дискусій) на заняттях з ділової риторики дає змогу підвищити ефективність набуття студентами практичних умінь публічного та індивідуального ділового спілкування.

2. Застосування *ігрових методів*, що можуть включати ситуаційно-рольові, організаційно-діяльнісні, імітаційні, ділові ігри, є досить продуктивним. На початку навчання ігрові ситуації сприяють подоланню "ораторської лихоманки", зняттю психологічного захисту. Часто ігри стають інструментом діагностики й самодіагностики, визначення та подолання труднощів у спілкуванні. Гра дозволяє інтенсифікувати навчання, розкрити творчий потенціал студентів, закріпити вербальні та невербальні комунікативні вміння. За допомогою ігрових методів можна моделювати з максимальним наближенням до реальності ситуації публічної промови, проведення ділової бесіди, презентації, наради, конфлікту та ін.

3. *Метод групової дискусії* дає змогу з'ясувати (чи, можливо, змінити) думки, позиції та установки учасників групи у процесі спільного обговорення. Дискусія застосовується для надання можливості побачити конкретний аспект спілкування різнобічно, для пошуку оптимальної поведінки оратора в певних ситуаціях його взаємодії з аудиторією, для аналізу складних випадків ораторської діяльності, що повідомляються викладачем, тощо. На заняттях з ділової риторики можуть використовуватися як структуровані дискусії, у яких тема та порядок її обговорення визначається викладачем (наприклад дискусія, організована за принципом "мозкового штурму"), так і неструктуровані, тема яких обирається студентами за відносної пасивності викладача.

4. Вибір конкретного тренінгового методу для навчання ділової риторики є відповідальним завданням і визначається ефективністю методу, а також рівнем підготовки студентів групи. Досвід свідчить, що основним критерієм ефективності методу є адекватність його застосування для досягнення мети навчального заняття.

*С.В. Кошевий, Г.Ф. Арбузов*

## **ТЕХНОЛОГІЯ ДИСКУСІЙНОГО СПІЛКУВАННЯ ВИКЛАДАЧА ЗІ СЛУХАЧАМИ ФАКУЛЬТЕТУ ПІДВИЩЕННЯ КВАЛІФІКАЦІЇ**

Педагогічний вплив на слухачів ФПК для викладача є складнішим процесом, ніж вплив на студентів, внаслідок вікових характеристик, життєвого і професійного досвіду, мотивації до навчання, психологічних установок тощо. Як свідчить практика, сукупність цих факторів може призводити до несприйняття, а часом і активного заперечення слухачами нових поглядів і підходів. Від уміння викладача організувати плідне обговорення, навести аргументи і контраргументи залежить у підсумку його безпосередній і відтермінований вплив на аудиторію. Запровадження підвищення кваліфікації керівників та фахівців із застосуванням елементів дистанційного навчання актуалізує питання технології дискусійного спілкування, деякі аспекти якої передбачається розглянути у доповіді.

1. Дискусія – це метод інтерактивного навчання, що може застосовуватися в різних формах навчання, і особлива навчальна технологія, яка через обмін знаннями, думками, переконаннями може привести до нових підходів до фахової діяльності, зміни моделей поведінки, інтенсифікації мисленнєвої діяльності тих, хто навчається, розвитку навичок міжособистісної взаємодії та забезпечення зворотного зв'язку.

2. Результативність дискусії на занятті багато в чому обумовлюється оптимальними діями викладача, який повинен: